

zentyje podwójny punkt widzenia: historyka religii i chrześcijanina, rzymskiego katolika (s. 9). Jako historyk religii — albo raczej jako fenomenolog religii — opowiada się za metodą porównawczą (ze szkoły Mircea Eliadego), którą wypróbował w poprzednich swoich monografiach o wyobrażeniach religijnych Turków i Mongołów. Za cel stawia sobie ukazanie w działaniu i w słowach Jezusa miejsca archetypów, symboli i tego, co — za Ojcami Kościoła — nazywa propedeutyką (ss. 34—42). Autor pragnie, by jego książka była dziełem wiary, gdyż odpowiada głębokiej wewnętrznej potrzebie autora: wyrażenia przekonań, których studiowanie na przykładzie innej religii i długotrwałe obcowanie ze światem islamu nie podważyło, a raczej jeszcze umocniło.

Książka jest pisana dobrym, przystępnym językiem. Chce uchodzić za monografię typu naukowego (przypisy, obfita bibliografia), a jednocześnie zachowuje charakter eseju, łatwego i przyjemnego w odbiorze (chyba szkoła Daniel-Ropsa).

Szkoda, że wydawca francuski (A. Fayard) nie zadbał o dokładniejszą dokumentację zarówno w odnośnikach, jak i w zestawie literatury.

Uważam, że pozycja jest wartościowa i godna przyswojenia polskiemu czytelnikowi.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

PAGE H. KELLEY, *Biblical Hebrew. An Introductory Grammar*, Grand Rapids, W. B. Eerdmans Publishing 1992, str. 453.

Nowy podręcznik akademicki do nauki hebrajszczyzny biblijnej podaje główne zasady gramatyki hebrajskiej poparte praktycznymi przykładami biblijnymi i ćwiczeniami. Przykłady biblijne zostały opracowane na podstawie Even-Shoshan's *Hebrew Concordance* tak, by najlepiej ilustrowały zasady gramatyczne. Wybór fragmentów biblijnych w każdej lekcji został dokonany pod kątem słownictwa i gramatyki już wprowadzonych. Każdy zwrot i zdanie w przykładach posiada sigła biblijne, można zatem daną frazę odszukać w Biblii. Tekst biblijny napisany jest tłustą czcionką, co ułatwia jego odczytanie. Na końcu książki podany jest słowniczek, tabele odmian czasowników mocnych i słabych oraz słownik terminów gramatycznych.

Gramatyka biblijna prof. P. Kelley'a jest niezwykle cennym podręcznikiem dla studenta egzegezy biblijnej wprowadzającym go w język hebrajski w sposób jasny, systematyczny i ciekawy.

Kraków

MARIA KANTOR

„Pamiętka Pana” w Ziemi Świętej. Wybór tekstów i opracowanie ks. Jan Janicki, Pallottinum, Poznań 1993, ss. 324.

Liturgista z Instytutu Liturgicznego PAT w Krakowie, ks. doc. Jan Janicki opracował *missale plenarium*, czyli księgę, która zawiera wszystko, co jest potrzebne do sprawowania Mszy św. w czasie pielgrzymki do Ziemi Świętej. Jest to przepracowana i poszerzona wersja tekstu, który ukazał się wcześniej w książce bpa P. Skuchy, *Ziemska ojczyzna Jezusa*, Warszawa 1985, ss. 186—270. Zostały więc tam zawarte teksty potrzebne dla celebransa, lektora, komentatora, kantora i wiernych dla 22 formularzy mszalnych od Zwiastowania Pańskiego do Zesłania Ducha Świętego. Są

tam również hymny zaczerpnięte z Liturgii Godzin. Do tekstów liturgicznych zostały dodane teksty medytacyjne, wzięte przeważnie z pism i przemówień papieskich oraz teksty Drogi Krzyżowej łącznie z rozważaniami Karola Wojtyły, *Wędrówki do miejsc świętych* (1965). Bardzo ułatwiają korzystanie z podręcznika skorowidze: czytań, psalmów, prefacji, hymnów, tekstów medytacyjnych, miejsc świętych i pieśni. Liczne barwne zdjęcia z Ziemi Świętej, wykonane przez Autora, upiększają i przybliżają publikację.

„Pamiętka Pana” może również służyć pomocą w celebrowaniu liturgii podczas pielgrzymek krajowych i w duszpasterstwie miejscowym przy sprawowaniu mszy okolicznościowych.

Kraków

KS. JERZY CHMIEL

PRZEGLĄD BIBLIOGRAFICZNY

ANALECTA CRACOVIENSIA

1993, t. XXV

Brzegowy T., ks., *Krytyka tradycyjnej mądrości w Księdze Koheleta*, 21—44; Chmiel J., ks., *The Semiotics of Repentance and Atonement in the Old Testament*, 61—70; Jankowski A., OSB, „Zadne proroctwo Pisma nie jest do prywatnego wyjaśniania” (2 P 1,20), 169—176; Jelonek T., ks., *Dopełnienie udręk Chrystusa*, 183—194; Pindel R., ks., *Chrystus a Arcykapłan wobec doświadczeń ludu według Listu do Hebrajczyków*, 375—390

ATENEUM KAPLAŃSKIE

1993, t. 121, z. 2—3

Czajkowski M., ks., *Spór o wspólnotę stołu. Struktura kerygmaticzna Mk 2,13—17*; 302—305

1994, t. 122, z. 1

Hareźga St., ks., *Ewangelia powołania J 1,35—42 według adhortacji „Pastores dabo vobis”*, 81—94

COLLECTANEA THEOLOGICA

1992, z. 1

Chrostowski W., ks., *Mdr 14,7—8. Konkluzja potępienia idolatrii i ubóstwiania wytworów pracy ludzkiej*, 19—29; Jezierska J. E., OSU, *Nadzieja chrześcijańska w teologii Pawłowej*, 31—41; Pawłowski Zdz., ks., *Hermeneutyczna metoda opowiadania we współczesnej egzegezie*, 5—18; Wojciechowski M., *Międzynarodowy Zjazd Society of Biblical Literature*, Rzym 14—17 VII 1991, 169—171

1992, z. 2

Chrostowski W., ks., *Znaczenie Szoah dla chrześcijańskiego rozumienia Biblii*, 99—110